

'Vi må lære at være uenige'

'Vi synes, man er dansker med hud og hår, eller også er man det ikke. Den holdning bliver vi nødt til at ændre. Vi må lære at skelne mellem kulturelle og politiske identiteter,' siger Ove Korsgaard. Han står i spidsen for en ny uddannelse i citizenship ved Danmarks Pædagogiske Universitet

Af: LARS LØNSTRUP

26. juli 2007 | [Om denne artikel](#)

Opslag til denne artikel

Emneord:	fjendebilleder, globalisering, identitet, individualisering, indvandringspolitik, kritik, kultur, kvindeliv, lærere, mænd, pædagogik, reformationen, religion, sprog, styrelser, uddannelse
Personer:	Bertel Haarder, Birthe Rønn Hornbech, Hal Koch
Organisationer:	DPU, Politiken, Syddansk Universitet
Steder:	Danmark, Løgstrup, Nørrebro

Artikelværktøj

KOMMENTARER (0)

SEND

PRINT

FACEBOOK

Mange af de flygtninge og indvandrere, som er kommet til Danmark gennem de seneste 20-30 år, er så forskellige fra os selv, at både vi og de bliver nødt til at lære at diskutere og være uenige uden at give op og skabe fjendebilleder af hinanden i stedet.

Til det formål er demokratiet det mest effektive redskab, vi har. Men nye danskere og gamle danskere har til fælles, at vi er uvante med at tænke i og bruge de demokratiske virkemidler. Nydanskerne fordi de kommer fra radikalt andre samfunds-strukturer end vores og mangler indføring i, hvordan det danske samfund er opbygget og fungerer; gammeldanskerne fordi vi har været del af en enhedskultur i så mange år, at vi mangler erfaring med hvordan man håndterer uenighed omkring følelsesladede og identitetsskabende begreber som religion og kultur.

Det mener historikeren Ove Korsgaard, der netop har budt 27 studerende velkommen på en ny Masteruddannelse i citizenship education ved Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU). Uddannelsens engelske navn skyldes, at både

medborgerskab og statsborgerskab er inkluderet i ordet citizenship, forklarer Ove Korsgaard. Han er forfatter til bl.a. det identitets- og danmarkshistoriske værk Kampen om folket, og han er initiativtager til uddannelsen, som DPU har oprettet i samarbejde med Syddansk Universitet.

**Den Mindst Ringe i
din indbakke**

TILMELD NYHEDSBREV I DAG

De første hold studerende er i det daglige ansat som blandt andet chefer, konsulenter, rådgivere og lærere i skoler, organisationer, offentlige styrelser og kommuner; og de har valgt at efteruddanne sig, fordi de mangler redskaber til at håndtere en ny tids udfordringer i en "senmoderne kontekst, præget af individualisering, globalisering, europæisering og multikulturalisering", som der står i uddannelsens formålsparagraf.

Netop multikulturalisering er en vigtig del af baggrunden for uddannelsen, siger Ole Korsgaard.

Smertefuld omstilling

- Bertel Haarder har påpeget, at vi oprindelige beboere i Danmark udgør en stamme. Er det af den grund særligt vanskeligt her at finde det særlige, vi skal have til fælles for at leve sammen?

"Alle velfungerende samfund har et vist enhedspræg, men hos os bliver dette præg stærkt forøget - ikke mindst efter nederlaget i 1864, hvor vi mister de tysktalende samfund i Slesvig og Holsten til Preussen. Før den tid var vi primært forenet af den samme religion, som vi har haft siden Reformationen, men nu bliver sprog og kultur i højere grad afgørende for identitetsdannelsen. Og med indførelsen af den socialdemokratiske velfærdsstat i det 20. århundrede bliver foreningen af folk, nation, sprog og stat realiseret i Danmark og de to andre nordiske lande som næsten ingen andre steder i verden."

"Og jo tættere dette fællesskab bliver, jo større bliver vores skepsis over for dem, der skiller sig ud. Som de nye danskere, der kommer hertil som indvandrere eller flygtninge. Mange af de oprindelige beboere vil gerne fortsætte med at leve i den virkelighed, vi kender. Men det lader sig ikke gøre. Virkeligheden er forandret. Jeg forstår godt den smerte, som mange føler over at skulle forlade en samfundsform, som har haft så mange kvaliteter i sig. Men Danmark kan ikke melde sig ud af verden. Vi er indfældet i den som alle andre lande."

Assimilering urealistisk

- Når man følger debatten om etniske kontra ikke-etniske danskere i medierne i disse år, kan man savne modspørgsmålet: Hvad forestiller I jer egentlig, når indvandrer- og flygtningekritiske debattører er på banen. Skal vi sende alle nydanskere ud af landet, eller tvinge dem til at blive nøjagtig ligesom os?

"Ja, det er som om man ikke tænker de her spørgsmål konsekvent igennem. Vi kan ikke fordrive folk fra et demokratisk land som vores. Og vi kan heller ikke afkræve folk, der kommer med en anden kulturel eller religiøs opfattelse, at de udskifter den med vores. Der er vi inde på nogle identitetsområder, som det vil give en masse konflikter at anvende tvang inden for. Jeg synes kravet om kulturel assimilering er kommet til at fylde for meget i flygtninge-indvandrerdebatten."

- Geografen Christian Wichmann Mathiessen efterlyste for nylig et kvindeoprør i flygtninge-indvandrer kredse. Er det forslag udtryk for et krav om assimilering efter din mening?

"Der vil jeg skelne mellem, om vi følger op med meget håndfaste krav eller ligefrem lovgivning på sådan et forslag, eller vi nøjes med at debattere det. Det handler om kulturelle normer, og dem må vi være i stand til at diskutere i det offentlige rum. Der skal være plads til kritik af stærkt patriarkalske kønsrollemønstre og deres konsekvenser for omgangsformen mellem mænd og

kvinder og for opdragelsen af kommende generationer. Sådanne mønstre er vanskelige at forene med de kønsrollemønstre, som vi efter mange års udvikling er nået frem til i det danske majoritetssamfund. Det må vi fortælle de nye danskere. Men vi kan ikke forlange, at de fra den ene dag til den anden skal leve nøjagtig som os, og vi må også være indstillede på, at vores kulturelle normer kan blive udsat for kritik. Debatten skal være åben. Er den det, så tror jeg på, at der gradvist vil vokse en erkendelse frem i flygtninge-indvandrerkræde af, at de på en række planer bliver nødt til at ændre deres kulturelle normer for at leve hensigtsmæssigt i det her samfund.”

Nydanskere skal deltage

- Hvorfor ikke bare lade dem leve deres liv og vi vores?

“Folk, der kommer hertil, skal respektere retsstaten og vores politiske system. Og ikke kun formelt. Medborger bliver man først, når man bliver bærer af de etiske værdier og forpligtelser, som demokratiet bygger på. Det betyder, at man forpligter sig til at løse konflikter inden for de rammer og grænser, som demokratiet og retsstaten sætter. Og det medfører også, at man skal lære at tage del i den offentlige debat. Det kan være i landets øverste lovgivende forsamling, men det kan også være i forældrebestyrelsen i den folkeskole, hvor ens barn modtager uddannelse.”

- Vi havde i forsommeren en debat om brugen af blodpenge i det danske retssystem, som var udløst af et drab på Nørrebro.

“Ja, og der synes jeg Birthe Rønn Hornbech ramte utroligt præcist, da hun i et debatindlæg i Politiken gjorde opmærksom på, at ordet blod forvandlede en relevant og principiel debat til en ren symboldiskussion. I stedet for at lytte til forslaget fra imamen Abu Laban - som reelt tangerede både regler i dansk lovgivning og tanker i den form for konfliktmægling, som allerede i flere år er benyttet i det danske retssystem - så fik vi en overophedet symboldiskussion, som ophidsede sindene yderligere. I den debat var det indfødte danskere, både i medierne og det politiske liv, som demonstrerede mangel på indsigt i deres eget retssystem.”

Vi skal gribe ind

- Du er også kritisk over for indsigten i demokratiets spilleregler blandt indfødte danskere?

“Vi har svært ved at forstå, at man både kan have en kulturel og en politisk identitet. Vi synes, man er dansker med hud og hår, eller også er man det ikke. Den holdning bliver vi nødt til at ændre.”

- I indholdsbeskrivelsen af jeres nye uddannelse i citizenship, skriver du om den dybe sammenhæng mellem politik og pædagogik, som bl.a. Kant gør opmærksom på. Hvori består sammenhængen?

“Begge steder er der en intervention, en indgriben. På det politiske plan griber man ind i samfundsdannelsen og dermed menneskers liv gennem de beslutninger, man træffer. På det pædagogiske plan griber læreren ind i elevens liv ved at stille krav om, hvad han skal forholde sig til og lære. I megen moderne pædagogisk retorik sløres dette forhold - bl.a. når der tales om ‘ansvar for egen læring’. Det er efter min mening forkert. Læreren har et projekt, som samfundet har ansat ham til at varetage i forhold til den næste generation af danskere. Og det projekt, eller ansvar, skal han leve op til.”

Hal Koch tog fejl

“Sløringen af det asymmetriske forhold mellem lærer og elev går tilbage til de tanker om demokrati som livsform, som Hal Koch stod som eksponent for i efterkrigsårene. Demokrati som værensform blev dominerende herhjemme,

men derved gled det i baggrunden, at demokrati også har med viden at gøre. Man fødes ikke som demokrat. Det er et kunstigt system, som skal læres. Og det skal læres for at håndtere og forebygge konflikter mellem borgere, som er uenige om andre forhold - for eksempel af religiøs eller kulturel art.”

“Når det først nu for alvor giver os problemer, at vi har undertrykt videns- og opdragelseelementet i vores demokratiopfattelse, er det igen, fordi vores stærkt homogene kultur har haft konsensus som ideal. Det er på tide, at vi med Løgstrup indser, at demokrati er og skal være en skikkelig måde at være uenige på.”

Lars Lønstrup er freelancejournalist

Kommentarer

Man skal være registreret bruger for at skrive kommentarer på information.dk. Som registreret bruger får du også mulighed for at tilmelde dig nyhedsbreve m.m.
[Tilmeld dig her](#)

[God tone i debatten](#)

Læs også

EU's landbrugspolitik forværrer krisen i Sahel

Mens EU forbereder en grønnere og mere bæredygtig landbrugspolitik for 2013-2020, spænder landbrugsstøtten forsat ben for den lokale landbrugsudvikling i u-landene. Europæisk